

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 392

van **JOHAN DANEN**

datum: 29 februari 2024

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Asbestveilig maken van jeugdinfrastructuur - Ondersteuningsmechanismen

In de commissiezitting van 9 januari 2024 vroeg ik de minister, samen met enkele andere collega's, naar de aanpak van asbest en asbestrisico's in jeugdlokalen (vraag om uitleg nr. 822).

De vraag naar het ontzorgen en financieel ondersteunen van de jeugdverenigingen bij het aanpakken van de aanwezige asbesttoepassingen in de jeugdlokalen kwam ruimschoots aan bod tijdens de bespreking van dit agendapunt. In verband met de ondersteuningsmechanismen werd gevraagd om ze zo veel mogelijk op elkaar af te stemmen.

De minister lichtte toe dat de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) de rol van ontzorging op zich neemt, aangezien het om een specifieke sector, de jeugdsector, gaat. De rol van ontzorging zal worden opgenomen in het sectorprotocol dat momenteel wordt uitgewerkt.

Over de financiële ondersteuningsmechanismen was er minder duidelijkheid. De minister gaf aan dat er 3 miljoen euro werd vrijgemaakt om het sectorprotocol voor de jeugdgebouwen van start te laten gaan. Die middelen zullen in eerste instantie gaan naar de opmaak van asbestattesten. Het is de bedoeling dat tegen 2029 alle jeugdlokalen over een dergelijk attest beschikken.

Voor de asbestverwijdering kunnen jeugdverenigingen een beroep doen op een aantal ondersteuningsmechanismen: via Mijn VerbouwPremie kunnen de meerkosten ten gevolge van asbest gecompenseerd worden bij de isolatie van daken en via de gesubsidieerde bronophalingen kan asbest tegen voordelige tarieven worden afgevoerd. Via het lokale bestuur kunnen jeugdverenigingen voor de vaststelling en/of verwijdering van asbest in bepaalde gevallen een beroep doen op de raamcontracten van de OVAM of het Facilitair Bedrijf. Daarvoor is wel de medewerking van de gemeente noodzakelijk.

Het versterkte Actieplan Asbestafbouw, waarin ook het sectorprotocol voor de aanpak van asbest in jeugdinfrastructuur is opgenomen, werd in december 2023 goedgekeurd. Volgens de beslissing van de Vlaamse Regering heeft die beslissing geen budgettaire impact voor de Vlaamse overheid. Het goedgekeurde actieplan voorziet enkel in de continuering van de al vooropgestelde jaarlijkse dotaties (geïndexeerd).

1. Voor de opstart van het sectorprotocol voor jeugdinfrastructuur heeft de minister al 3 miljoen euro gereserveerd.

Zijn die middelen enkel gereserveerd voor het (kosteloos) opstellen van asbestinventarissen of worden ze ook voor andere doeleinden ingezet?

2. Sommige jeugdinfrastructuur behoort tot het patrimonium van het lokale bestuur, terwijl andere infrastructuur volledig in eigendom is van de jeugdverenigingen. In de toelichting door de minister tijdens de commissiezitting werden diverse ondersteuningsmechanismen aangehaald.
 - a) Op welke ondersteuning kunnen jeugdverenigingen momenteel al rekenen voor het verwijderen van asbest uit de infrastructuur die eigendom is van de jeugdvereniging? Hoeveel bedraagt de financiële tegemoetkoming per ondersteuningsmechanisme?
 - b) Op welke ondersteuning kunnen jeugdverenigingen momenteel al rekenen voor het verwijderen van asbest uit de infrastructuur die behoort tot het gemeentelijke patrimonium? Hoeveel bedraagt de financiële tegemoetkoming per ondersteuningsmechanisme?
 - c) Welke ondersteuningsmechanismen zullen er bijkomend komen na afsluiting van het sectorprotocol? Zal die ondersteuning dezelfde zijn voor alle jeugdverenigingen, ongeacht het eigendomsstatuut?
3. Voor het voortraject (asbestinventaris, verwijderingsplan) en het natraject (verwijderen asbest) is er in ondersteuningsmechanismen voorzien. Via Mijn VerbouwPremie kunnen bepaalde werken bijkomend financieel worden ondersteund, maar niet voor alle noodzakelijke werken is in financiële tegemoetkoming voorzien.

Op welke tegemoetkoming kunnen jeugdverenigingen een beroep doen voor werken die ten gevolge van de asbestverwijdering uitgevoerd moeten worden, maar die niet rechtstreeks beschouwd worden als werken voor asbestverwijdering (bv. verleggen van nutsleidingen, bezetting muren, etc.)? Is er een verschil tussen infrastructuur die eigendom is van de jeugdvereniging en infrastructuur die eigendom is van het lokale bestuur?

4. Over welke mogelijkheden beschikken de jeugdverenigingen om het lokale bestuur te dwingen mee te werken aan het asbestveilig maken van de jeugdinfrastructuur die eigendom is van het lokale bestuur?
5. Tijdens de commissiezitting van 9 januari 2024 werd ook gepleit om de verschillende ondersteuningsmechanismen op elkaar af te stemmen.

Beperkt die afstemming zich tot de ondersteuning die rechtstreeks verband houdt met de verwijdering van asbest of het asbestveilig maken van jeugdinfrastructuur of worden ze ook gekoppeld aan de ondersteuningsmogelijkheden die er bestaan voor het realiseren of aanpassen van jeugdinfrastructuur? Welke ondersteuningsmechanismen bestaan er momenteel voor het realiseren of aanpassen van jeugdinfrastructuur?

6. Het versterkte Actieplan Asbestafbouw, waarin ook het sectorprotocol voor de aanpak van asbest in jeugdinfrastructuur is opgenomen, zou geen budgettaire impact hebben voor de Vlaamse overheid. Het goedgekeurde actieplan voorziet enkel in de continuering van de al gereserveerde jaarlijkse dotaties (geïndexeerd).

- a) Betekent dit dat er geen bijkomende middelen worden gereserveerd voor de uitvoering van het sectorprotocol voor de aanpak van asbest in jeugdinfrastructuur?
 - b) Waar komen de middelen vandaan? Welke bestaande maatregelen/ondersteuning worden verminderd of geschrapt om de uitvoering van het sectorprotocol te financieren?
7. Minister Demir gaf in de commissiezitting van 9 januari 2024 aan dat er werk wordt gemaakt van een sectorprotocol voor de aanpak van asbest in jeugdinfrastructuur. Ook minister Dalle gaf enkele dagen later in de commissievergadering van 11 januari aan dat de opmaak van een sectorprotocol al ver gevorderd was, maar dat de koepelorganisaties (Ambrassade, Bataljong) het protocol nog niet ondertekend hadden omdat er nog een aantal opmerkingen waren.

Wat is de huidige stand van zaken?

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Zuhale Demir (392), Benjamin Dalle (83)

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 392 van 29 februari 2024

van **JOHAN DANEN**

1. Zowel inventarisatie als inzameling en verwerking zijn voorzien in deze financiering.
2. a-b) U beschrijft zelf ook de diversiteit in eigenaarschap van lokale jeugdgebouwen. De verschillende ondersteuningsmechanismen zijn daar vaak ook van afhankelijk en kunnen daardoor moeilijk worden uitgedrukt in een concreet bedrag per ondersteuningsmechanisme. Via de afnamemogelijkheid bij het raamcontract voor asbestverwijdering wordt ondersteuning voorzien via het Facilitair Bedrijf. Daarnaast biedt Mijn Verbouwpremie ondersteuning op het niveau van verbetering van de gebouwkwaliteit en energieprestatie van een gebouw.

De verwijdering van asbest als maatregel kon ook gesubsidieerd worden binnen de lijn 'Investeringsubsidies voor kwaliteitsvolle basisvoorzieningen en inrichting van jeugdinfrastructuur', in het kader van het eerste focusgebied 'Investeren in goede basisinfrastructuur'.

- c) Het sectorprotocol gaat van start waarbij we in de eerste plaats volop inzetten op asbestinventarisatie. Dat zal ons de nodige cijfers opleveren over welke materialen met asbest in lokale jeugdgebouwen aanwezig zijn. Die cijfers bestaan immers nog niet in de sector. Er kan dan ook op dit moment nog geen maatwerk voor voorzien worden, vandaar dat we een helder evaluatiemoment in 2026 in het sectorprotocol hebben ingebouwd. Op basis van de bekomen inventarisatiecijfers zullen we dan samen met de sectorpartners onderzoeken aan welke noden we met de beschikbare middelen nog bijkomend tegemoet kunnen komen. Indien het nodig is om eveneens te gaan diversifiëren volgens eigendomsstatuut, dan zullen we dat op dat punt mee in overweging nemen.
3. Weten waar de risico's vandaag zitten en ze vervolgens veilig kunnen beheren in afwachting van verwijdering, lijkt mij vanuit asbestperspectief prioritair om nu al mee van start te gaan. Binnen het asbestafbouwbeleid worden budgetten enkel ingezet voor de asbestmeerkost en niet voor de kost voor aanverwante werken. Deze lijn blijven we verderzetten om de beschikbare middelen voor te behouden voor de asbestnoden die er vandaag zijn en als acties opgenomen staan in het actieplan.

Zowel jeugdverenigingen als lokale besturen kunnen een beroep doen op de sectorale investeringsubsidies voor bovenlokale infrastructuur die vanuit het Departement Cultuur, Jeugd en Media worden aangeboden. Voorwaarde is wel dat de geplande werken vallen onder een van de volgende sectorale prioriteiten: duurzaamheid, veiligheid of toegankelijkheid. Zo kunnen bijvoorbeeld de kosten van het plaatsen van isolatie of van de vernieuwing van een dak gesubsidieerd worden via de prioriteit 'duurzaamheid'.

4. We doen de aanbeveling aan jeugdverenigingen om met het asbestattest het lokaal bestuur te informeren en bewust te maken over de eventueel aanwezige risico's. De lokale jeugdamtenaar neemt daarin ook een sleutelpositie in. In samenwerking met de sectorpartners zullen we ook richting het lokale niveau de aanbeveling formuleren dat lokale besturen in hun meerjarenplanning het asbestveilig maken van lokale jeugdgebouwen als prioriteit meenemen. Hiermee zetten steden en gemeenten hun

engagement verder dat zij met de ondertekening van de asbestovereenkomst in 2018 aangingen. Daarin stelden zij dat ze op maat van hun gemeente werk wilden maken van asbestafbouw. Dat engagement vertaalden zij toen reeds in de lokale meerjarenplanning. Door dit op de lokale agenda te plaatsen, kunnen lokale besturen werk maken van hun asbestinventarisatieplicht tegen 2032 (die voor alle gebouweigenaars geldt) en van hun verwijderverplichting tegen 2034 voor specifieke risicovolle materialen. Het is daarbij een *no-brainer* vind ik om hierbij prioriteit te geven aan locaties waar kinderen, jongeren en jongvolwassenen veel tijd doorbrengen.

Het blijft bovendien de plicht van iedere eigenaar om de veiligheid van zijn gebouwen te garanderen. Vanuit dat opzicht kunnen jeugdverenigingen uiteraard wel druk uitoefenen op een lokaal bestuur en op de publieke opinie. De bevoegde burgemeester kan – als er sprake is van onmiddellijk gevaar – interveniëren en de onmiddellijke sluiting van een (eigen) gebouw eisen bij situaties met ernstige blootstellingsrisico's.

5. Het lijkt mij inderdaad waardevol voor iedere doelgroep wanneer ondersteuningsmechanismen maximaal op elkaar afgestemd zijn. Dat is voor mij wel een vraag die dit sectorprotocol jeugd overstijgt en niet vanuit dit sectorprotocol voor de hele sector kan geïmplementeerd worden. Wanneer er binnen het binnen de Vlaamse overheid initiatieven worden genomen om ondersteuningskaders helderder met elkaar in lijn te brengen, dan zullen we daar met het sectorprotocol 'Asbestveilige lokale jeugdgebouwen' zeker bij aansluiten.

Via het Departement Cultuur, Jeugd en Media biedt minister Dalle twee soorten investeringssubsidies voor bovenlokale jeugdinfrastructuur aan: de eerdergenoemde investeringssubsidies voor sectorale prioriteiten en de investeringssubsidies voor strategische jeugdinfrastructuur. Daarnaast kunnen jeugdorganisaties die beschikken over eigen infrastructuur ook een renteloze energielening aanvragen voor het plaatsen van fotovoltatische panelen. Minister Dalle heeft zijn departement de opdracht gegeven het toepassingsgebied van deze energielening te verbreden. Daarnaast heeft hij deze legislatuur ook bijkomend geïnvesteerd via de projectoproep 'Investeringsubsidies voor kwaliteitsvolle basisvoorzieningen en inrichting van jeugdinfrastructuur'.

6. a) Het actieplan is een beleidsmatig overzicht van de acties die nodig zijn om 2040 te bereiken en verleent het mandaat aan de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) om deze acties effectief uit te voeren. Voor een groot deel van de veeleer inhoudelijke acties zijn geen middelen vereist. Wanneer voor het ondersteuningsluik de beschikbare middelen ontoereikend zouden zijn, zal een meervraag aan de Vlaamse Regering voorgelegd worden. Zo is dat de voorgaande jaren ook verlopen. Ik wijs erop dat 10 miljoen euro aan extra recurrente middelen is voorzien voor zeer zorgwekkende stoffen, waarmee ook op asbest extra kan worden ingezet volgens de noden.

b) De middelen zijn afkomstig uit het relancebudget 'Vlaamse Veerkracht'.
7. Het sectorprotocol werd op 22 maart 2024 goedgekeurd door de Vlaamse Regering.